

LEHDISTÖTIEDOTE nro 81/23

Luxemburgissa 17.5.2023

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa T-312/20 | EVH v. komissio

Saksalaisen sähköntuottajan EVH:n nostama kanne, jossa riitautettiin se, että komissio hyväksyi, että RWE ostaa E.ON:n omaisuuserät, hylätään

Unionin yleinen tuomioistuin katsoo erityisesti, että riippumattomien yritysten välinen omaisuuserien vaihto ei ole "yksi ainoa keskittymä"

Saksan oikeuden mukaan perustetut yhtiöt RWE AG ja E.ON SE ilmoittivat maaliskuussa 2018 haluavansa suorittaa monimutkaisen omaisuuserien vaihdon toteuttamalla kolme yrityskeskittymää (jäljempänä toimien kokonaisuus).

Ensimmäisellä toimella RWE, joka toimii koko energiantoimitusketjussa useissa Euroopan maissa, halusi hankkia yksinomaisen määräysvallan tai yhteisen määräysvallan E.ON:n, joka on useissa Euroopan maissa toimiva sähköntoimittaja, tietyissä sähköntuotannon omaisuuserissä. Toisella toimella E.ON:n oli tarkoitus hankkia yksinomainen määräysvalta innogy SE:n, joka on RWE:n tytäryhtiö, energian jakelu- ja vähittäismyyntitoiminnoissa sekä tietyissä sähköntuotantoon liittyvissä omaisuuserissä. Kolmannella toimella RWE aikoi hankkia 16,67 % E.ON:n osuuksista.

Euroopan komissio valvoi ensimmäistä ja toista keskittymää, kun taas Bundeskartellamt (liittovaltion kilpailuviranomainen, Saksa) valvoi kolmatta keskittymää.

Huhtikuussa 2018 saksalainen yhtiö EVH GmbH, joka tuottaa Saksassa sähköä sekä perinteisistä että uusiutuvista energialähteistä, ilmoitti komissiolle haluavansa osallistua ensimmäistä ja toista keskittymää koskevaan menettelyyn ja pyysi siksi saada niihin liittyvät asiakirjat.

Ensimmäinen keskittymä ilmoitettiin komissiolle 22.1.2019. Komissio päätti 26.2.2019 antamallaan päätöksellä¹ (jäljempänä riidanalainen päätös), ettei se vastusta ilmoitettua toimea ja totesi sen sisämarkkinoille soveltuvaksi asetuksen N:o 139/2004² 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla.

EVH³ vaati unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa riidanalaisen päätöksen kumoamista. Unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteen ja täsmentää aluksi yhden ainoan keskittymän käsitettä omaisuuserien vaihdon yhteydessä. Tämän jälkeen se lausuu ensimmäistä kertaa komission velvollisuudesta julkaista asetuksen

¹ Keskittymän julistamisesta sisämarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 26.2.2019 annettu päätös C(2019) 1711 final (asia M.8871 – RWE v. E.ON Assets).

² Yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004 (EY:n sulautuma-asetus) (EUVL 2004, L 24, s. 1). Tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että jos komissio toteaa, että ilmoitetun keskittymän osalta ei ole vakavia epäilyjä sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, komissio päättää, että se ei vastusta keskittymää, ja julistaa, että keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille.

³ Lisäksi kymmenen muuta yritystä on myös nostanut kumoamiskanteen tästä päätöksestä. Nämä kanteet on kaikki hylätty, joko tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi tai siksi, että niiden katsottiin olevan perusteettomia. Ks. seuraavat toisiinsa liittyvät asiat: tuomiot 17.5.2023, Stadtwerke Leipzig v. komissio, [T-313/20](#); GWS Stadtwerke Hameln v. komissio, [T-314/20](#); TEAG v. komissio, [T-315/20](#); Naturstrom v. komissio, [T-316/20](#); EnergieVerbund Dresden v. komissio, [T-317/20](#); eins energie in sachsen v. komissio, [T-318/20](#); GGEW v. komissio, [T-319/20](#); Mainova v. komissio, [T-320/20](#); enercity v. komissio, [T-321/20](#) ja Stadtwerke Frankfurt am Main Holding v. komissio, [T-322/20](#).

N:o 139/2004 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella annetut päätökset. Lopuksi se selventää sen ajanjakson kestoa, jonka kuluessa komission on arvioitava kyseessä olevan keskittymän soveltuvuutta sisämarkkinoille, ja tutkii yhteisen osakkeenomistuksen käsitettä.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi

Aluksi unionin yleinen tuomioistuin hylkää RWE:n oikeudenkäyntiväitteen, joka koskee sitä, ettei EVH:lla ole asiavaltuutta.

Unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa tässä yhteydessä, että SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen toiselle henkilölle osoitetusta päätöksestä vain, jos päätös koskee sitä suoraan ja erikseen.

Siitä, koskeeko päätös kyseistä yhtiötä suoraan, unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että koska riidanalaisessa päätöksessä sallitaan ensimmäisen keskittymän välitön toteuttaminen, se on omiaan muuttamaan välittömästi tilannetta kyseessä olevilla markkinoilla. Riidanalainen päätös koskee tästä syystä suoraan EVH:ta, joka toimii kyseisillä markkinoilla.

Siitä, koskeeko päätös EVH:ta erikseen, unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa, että kun kyseessä on päätös, jossa keskittymän todetaan soveltuvan sisämarkkinoille, se, koskeeko päätös erikseen kyseiseen toimeen nähden ulkopuolista yritystä, määritetään yhtäältä sillä perusteella, vaikuttaako päätös sen markkina-asemaan, ja toisaalta sillä perusteella, onko se osallistunut hallinnolliseen menettelyyn. Kun käsiteltävässä asiassa otetaan huomioon EVH:n merkittävä osallistuminen hallinnolliseen menettelyyn, sen asema keskittymän osapuolten kilpailijana sekä keskittymästä aiheutuva mahdollinen vaikutus EVH:n erityisesti yksilöimien tiettyjen investointien arvoon, on katsottava, että riidanalainen päätös koskee EVH:ta erikseen.

Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin hylkää pääasiassa aluksi kanneperusteen, jossa komissiota moititaan yhtäältä siitä, että se ei ole valvonut kolmatta keskittymää, ja toisaalta siitä, että se ei ole katsonut, että kyseiset kolme keskittymää ovat yhden ainoan keskittymän muodostavia osatekijöitä.

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa kolmannen keskittymän osalta, että EVH ei voi perustellusti väittää sen olevan asetuksen N:o 139/2004 3 artiklassa⁴ tarkoitettu keskittymä.

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa tässä yhteydessä ensinnäkin, että kanne koskee muodollisesti vain komission päätöstä, jossa se totesi ensimmäisen keskittymän soveltuvan sisämarkkinoille. Kyseisessä päätöksessä ei kuitenkaan lausuta nimenomaisesti siitä, miten kolmas toimi on luokiteltava keskittymän käsitteen kannalta, eikä näin ollen komission toimivallasta arvioida toimen soveltuvuutta sisämarkkinoille. Tästä syystä EVH ei voi vaatia unionin yleistä tuomioistuinta ratkaisemaan sellaista toimivaltaa koskevaa kysymystä, johon komissio ei ole ottanut kantaa kanteen kohteena olevassa päätöksessä. Lisäksi on niin, että mikäli EVH katsoi, että kolmannella keskittymällä saattoi olla unionin tasoinen ulottuvuus, sen olisi pitänyt tehdä komissiolle kantelu pyytääkseen sitä toteamaan tämän, koska komissiolla on tällaisessa tapauksessa velvollisuus antaa ratkaisu sen toimivaltaa valvontaviranomaisena koskevasta periaatteesta.

Toiseksi ja joka tapauksessa on niin, että vähemmistöosakkuuden hankkiminen voi johtaa määräysvallan saamiseen vain, jos vähemmistöosakkuuteen liittyy erityisiä oikeuksia, jotka saavat aikaan oikeudellisen yksinomaisen määräysvallan, tai jos vähemmistöosakkaalla on erityisten seikkojen vuoksi tosiasiallinen yksinomainen määräysvalta⁵. EVH ei ole käsiteltävässä asiassa väittänyt, että RWE:n hankkimaan vähemmistöosakkuuteen liittyisi erityisiä oikeuksia, eikä se ole osoittanut, että RWE olisi saanut tosiasiallisen yksinomaisen määräysvallan E.ON:ssä.

⁴ Tässä säännöksessä, jonka otsikko on "Keskittymän määritelmä", säädetään kriteerit, jotka toimen on täytettävä, jotta sen voidaan katsoa olevan unionin oikeudessa tarkoitettu keskittymä.

⁵ Ks. vastaavasti yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 mukaisesti toimivaltakysymyksistä annettu komission konsolidoitu tiedonanto (EUVL 2008, C 95, s. 1), 57 ja 59 kohta.

Siitä, voidaanko kyseisten kolmen keskittymän katsoa olevan yhden ainoan keskittymän muodostavia osatekijöitä, unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa, että tässä yhteydessä kahden edellytyksen on täyttyvä⁶. Yhtäältä toimien on liitettävä toisiinsa siten, ettei niitä toteutettaisi kyseisten muiden toimien puuttuessa. Toisaalta näiden toimien lopputuloksena on oltava, että yksi tai useampi yritys saa taloudellista määräysvaltaa suoraan tai välillisesti yhden tai useamman muun yrityksen toiminnassa. Näiden edellytysten perusteella on niin, että **yhden ainoan keskittymän käsitettä ei voida soveltaa, kun riippumattomat yritykset hankkivat määräysvallan eri kohteissa, kuten silloin, kun kyseessä on omaisuusserien vaihto**.

Käsiteltävässä asiassa unionin yleisen tuomioistuimen suorittamasta tutkinnasta ilmenee, että toimien kokonaisuus täyttää toimien toisiinsa liittymistä koskevan edellytyksen mutta ei toimien lopputulosta koskevaa edellytystä. Kyseisten kolmen keskittymän välillä ei näet ole toiminnallista yhteyttä, koska kyseessä olevalla toimien kokonaisuudella ei toteuteta useita väliportaassa tapahtuvia toimia, jotta sama tai samat yritykset saisivat määräysvallan yhdessä tai useammassa yrityksessä. Näissä olosuhteissa on niin, että koska toinen kahdesta edellytyksestä ei täyttnyt, komissio saattoi pätevästi katsoa, että kyseiset kolme keskittymää eivät olleet yhden ainoan keskittymän muodostavia osatekijöitä.

Ei ole kuitenkaan mitenkään ristiriitaista, että komissio tutki ensimmäistä ja toista toimea erikseen ja otti kuitenkin riidanalaisessa päätöksessä huomioon vaikutukset, joita niillä on toisiinsa nähden.

Unionin yleinen tuomioistuin täsmentää tässä yhteydessä aluksi, että vaikka olisi vahvistettava komission määrittelemän kaltainen ensisijaisuutta koskeva sääntö eli se, että keskittymää on tutkittava kaikkien aiemmin ilmoitettujen toimien valossa, sitä ei voida soveltaa käsiteltävässä asiassa. Ensimmäinen keskittymä näet ilmoitettiin virallisesti ennen toista keskittymää. Unionin yleinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että kun otetaan huomioon se, että kyseiset keskittymät liittyvät oikeudellisesti ja tosiasiallisesti toisiinsa, tämän säännön automaattinen soveltaminen voisi vaikuttaa mielivaltaisesti komission arviointiin. Näin ollen siltä osin kuin näiden keskittymien välillä on yhteys, jonka avulla komissio voi ennakoida kunkin keskittymän mahdolliset vaikutukset markkinoihin, komission tehtävänä on ottaa huomioon kaikki merkitykselliset näyttöä koskevat seikat kokonaisarviointissa, jonka se suorittaa kunkin keskittymän osalta. Keskittymät ovat näet muihin keskittymiin nähden seikka, joka komission on otettava huomioon kokonaisarviointissaan toimen vaikutuksista sisämarkkinoihin.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää sitten kanneperusteen, joka koskee sitä, että asiassa on loukattu oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan siltä osin kuin riidanalainen päätös on julkaistu huomattavan pitkän ajanjakson kuluttua, ja muistuttaa, että sillä, että unionin toimi julkaistaan myöhään, ei ole vaikutusta toimen pätevyYTEEN.

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa arvioinnissaan, että vaikka asetuksessa N:o 139/2004 ei säädetä, että komission kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti antamat päätökset olisi julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä, komissio on kuitenkin käytännössä asettanut itselleen velvollisuuden julkaista tällaiset päätökset, ja näin toimiessaan se kunnioittaa sille toimitettujen tietojen, jotka koskevat liikesalaisuutta tai yleistä järjestystä koskevia muita poikkeuksia, luottamuksellisuutta⁷. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että tällainen lähestymistapa on johdonmukainen komission sen velvollisuuden kanssa, jonka mukaan sen on taattava asianmukaisin julkaisutoimenpitein sellaisten kolmansien, joita tällaiset päätökset koskevat suoraan ja erikseen, oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan.

Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanneperusteen, joka koskee komission ilmeisiä virheitä sen arvioidessa kyseisen keskittymän yhteensopivuutta sisämarkkinoille, ja jotka liittyvät yhtäältä siihen, että sen valitseman analyysiajanjakson väitetään olleen liian lyhyt, ja toisaalta siihen, että tutkimuksen, joka koski vaikutusta, joka RWE:llä voisi olla E.ON:ssä erityisesti niiden yhteisen osakkeenomistuksen osalta, väitetään olleen riittämätön.

⁶ Ks. vastaavasti asetuksen N:o 139/2004 johdanto-osan 20 perustelukappale ja 3 artiklan 1 kohdan b alakohta.

⁷ Ks. keskittymistä annetun asetuksen mukaisesti annettujen komission päätösten julkisten versioiden valmistelusta 26.5.2015 annetut ohjeet (Guidance on the preparation of public versions of Commission Decisions adopted under the Merger Regulation), 2 ja 5 kohta.

Unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa analyysiajanjaksosta, että valvoessaan yrityskeskittymiä komission on arvioitava, saattaako keskittymä olennaisesti estää tehokasta kilpailua sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla. Tällainen tulevaisuuteen suuntautuva arviointi, jossa tutkitaan, miltä osin keskittymää koskeva toimi voisi muuttaa niitä tekijöitä, joiden perusteella kilpailun tila tietyillä markkinoilla määräytyy, edellyttää erilaisten syy-seuraus-ketjujen hahmottamista, jotta voidaan hyväksyä ne, joiden todennäköisyys on suurin. Tästä seuraa, että komission on arvioitava keskittymän vaikutuksia sellaisena ajanjaksona, jonka enimmäiskesto ei saa ylittää ajanjaksoa, jonka aikana tietyt tapahtumat voivat riittävällä varmuudella toteutua. Komissiolta ei tässä yhteydessä siten voida edellyttää, että se tekee tulevaisuuteen suuntautuvan arvioinnin sellaisten tietojen perusteella, joiden pitkäaikaisvaikutuksia se ei kykene ennustamaan kohtuullisella virhemarginaalilla.

Unionin yleinen tuomioistuin ei RWE:n ja kolmannen yhtiön yhdessä E.ON:ään kohdistaman vaikutuksen osalta sulje pois sitä, että yhteisen osakkeenomistuksen olemassaolo – eli se, että samat institutionaaliset sijoittajat omistavat osakkuuksia kilpailevissa yrityksissä, mistä aiheutuu koordinoimattomia vaikutuksia kilpailuun – voi pienentää muihin kilpailijoihin kohdistuvia kilpailupaineita. Pelkkä kilpailupaineiden pienentyminen ei lähtökohtaisesti sellaisenaan riitä osoittamaan tehokkaan kilpailun olennaista estämistä sen haittateorian puitteissa, joka perustuu koordinoimattomiin vaikutuksiin. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo käsiteltävässä asiassa, että EVH ei ole kyennyt yksilöimään todisteita, joiden perusteella se seikka, että kyseinen kolmas yhtiö omistaa RWE:n ja E.ON:n pääomaa, osoittaisi, että markkinoilla on jo suuntaus kohti yhteistä määräävää asemaa. Tästä seuraa, että EVH ei voi väittää, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen jättäessään mainitsematta tällaisen seikan.

Näiden seikkojen valossa **unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteen kokonaisuudessaan.**

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kanne on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntynyt oikeudellinen tyhjiö.

MUISTUTUS: Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun. Unionin tuomioistuin voi ratkaista asian, jos asia on ratkaisukelpoinen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuin palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin yleistä tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Pysykää kuulolla!

